

Lalan

Meno o adé cerito tun-tun tuai. Aui yo cerito ne. Adé nak do sadui, tingēa tun bujang. Gén ne Bujang Kurung. Adé do bilai si alau mengéwéa mai bioa gik coa uak kuñui sadui ne. Si alau mengéwéa, neḡin ne belas ngan silai. Matai bilai bekenék. Coa an ige si sapui nak penan ne lak mengéwéa. Si muloi mengéwéa. Tapi coa adé kan lak emuk upan ne. Bilai bi lekat. Uliak ne coa gén. Sudo o muloi si lak bélék. Waktau si lak bélék teningoa ne tun gu'ak-gu'ak. Si mimāng ne. Si tebené kemeliak adé tun ba'es-ba'es nien dong meñai.

Tobo o semulen-mulen. Adé dikup gik paling ba'es ne. Si gik paling asuak ne. Pelan-pelan Bujang Kurung ma'ak ne, coa tobo o namen. Bujang Kurung lasung mak bajau gik titik o. Waktau tobo o sudo meñai lak makui bajau ne, baru si namen bajau asuak ne gik titik nyep. Kakak-kakak ne sudo makui bajau lak bélék mai léngét. Tapi asuak ne gik titik coa nam tebang igai. Mengiñoi si an nien. Kakak-kakak ne mengiñoi kulo kemeliak asuak ne coa dapet bélék igai. Kakak-kakak ne alau kute. Tingēa ba asuak ne su'ang.

											
ka	ga	nga	ca	ja	ta	da	pa	ba	na	ma	ya
											
ra	la	wa	sa	ha	a	nya	mba	nnga	nda	nja	

Kenelieak Bujang Kurung aui o. Si coa sako do o anak diwo. Si munyin bajau gik nemak ne nano, si mem̄in melilai. Sudo o Bujang Kurung magea gik titik nano. Si temanyé gén mene coa bélék mai léngét. Jenawap gik titik o, bajau ne nyep. Sudo o Bujang Kurung majak mai sadui ne. Lak si titik yo. Tenanyé Bujang Kurung gén ne. Gén ne adé ba Lalan.

Sapui nak sadui ne Bujang Kurung, nem̄in Bujang Kurung mai umeak ne. Tingēa ba Lalan nak di an nien. Bujang Kurung senang ngan lalan. Lalan lak kulo, senang kulo ngan Bujang Kurung. Coa an sudo o nikeak tun sadui o, tun beduai o.

Sudo ba cerito ne.

Kacéa si Pegurék

Meno o adé kacéa dikup. Cerito ne aui yo. Waktau jaman Nebai Sulaiman. Kute benatang dapet miling. Waktau do bilai gik panas kacéa meto-meto mai ipe si alau lem īmo senyep sunyai bae. Kacéa meto mai umeak kuat-kuat ne, tapi kuat ne alau kute. “Ah, baik uku tidua bae,” nékér kacéa. Neso a ne pun gik lebet. Si muloi tidua.

Waktau si géséa tidua, teningoa ne sa'ui Gémerésék. Pengeliak ne adé dikup imeu lak temubep si. Kacéa lak melilai tapi bi tecīnok. Ijai si akuak-akuak ibo.

Imeu betanye, ”Gén mene ko ibo yo, Kacéa? Jibeak ba ibo kareno uku lak em̄uk ko.”

“Uku coa ibo ko lak e \bar{m} uk uku," nadeak kac \acute{e} a. "Tapi gik ibo ku yo, api gik bakea jemagai gending ninik ku yo?" nadeak kac \acute{e} a samo temu \bar{n} juk sa'ang medau nak das pun o. Sudo o kac \acute{e} a mengi \bar{n} oi belak-lak.

“Buliak uku temabuk ne, coa?” tany \acute{e} imeu o.

“Jibeak!” nadeak kac \acute{e} a samo mengi \bar{n} oi.

“G \acute{e} n mene?" tenany \acute{e} imeu.

“Kareno atui ku ibo nien kalau uku temingoa ne.”

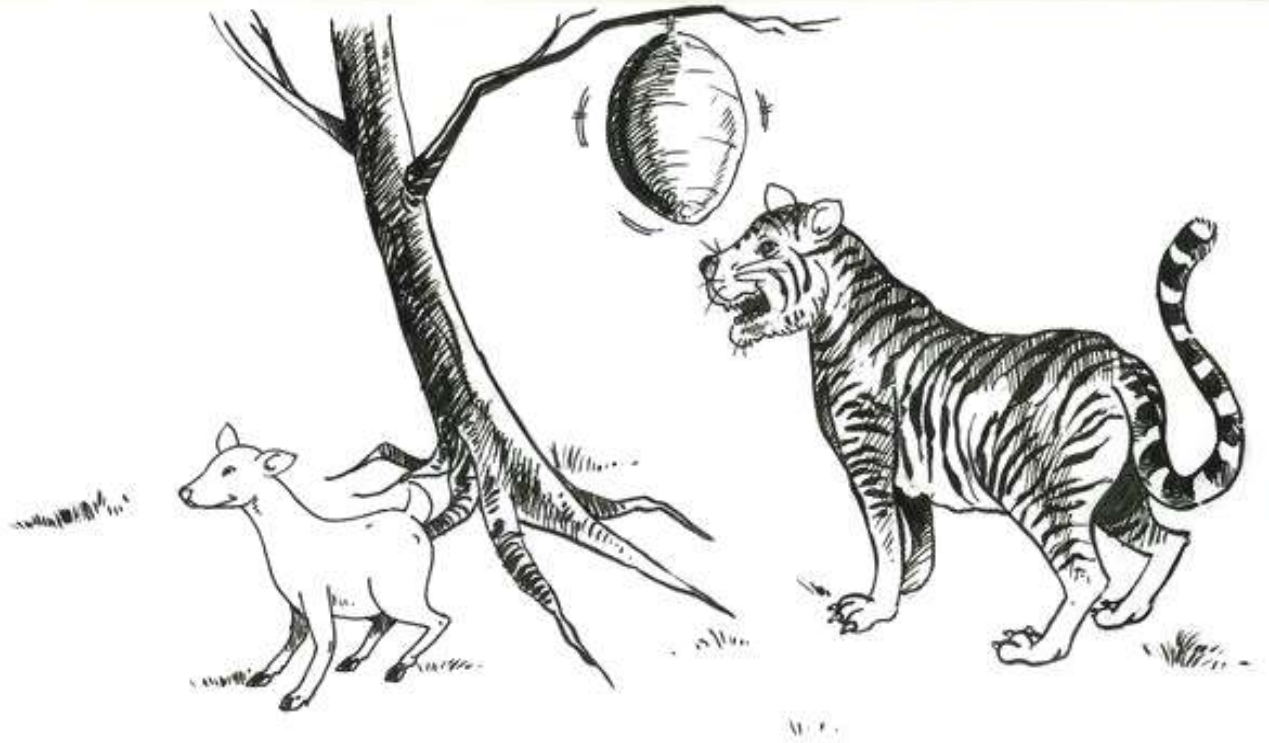
“Keluak ba uku temabuak ne, kac \acute{e} a," kinoi imeu. "B \acute{e} uku coa e \bar{m} uk ko.”

“Tapi amen ko temabuak ne, atui ku ibo nien," nadeak kacéa, "Tapi amen ko lak nien temabuak ne, kunyau uku alau uak-uak kileak," nadeak kacéa. "Amen uku bé madeak 'Sudo!' Baru ko muloi temabuk ne, mako uku coa temingoa ne igai,” nadeak kacéa.

“Alau ba," nadeak imeu o. Sudo o alau ba kacéa uak-uak. Bi uak, si mengikik "Sudo!" Temingoa kacéa madeak “Sudo” muloi ba imeu temetus sa'ang medau. Gén nadeak ite? Īnok medau keluea mutut imeu. Imeu o mekik-mekik gis nutut medau. Mai ipe si melilai medau o kemejar si, penyudo ne imeu o matui.



Bélék igai ngan cerito kacéa nano. Si melilai gacang-gacang. Sudo o si bédan iding dung dong tidua. Tapi si coa namén adé dikup buang nak belakang ne lak em̄uk si. Kacéa madeak, "Sabar baé kileak!" Amen buang lak em̄uk si, buang harus makui bet Nebai Sulaiman gik tegulung o, kareno kacéa tukang jagai senayo Nebai Sulaiman. Buang mak bet tegulung o, sudo o nakui ne. Gén gik terjijai? Dung o kelongon melilit buang sapui matui. Sudo o kacéa melilai uak-uak.



“Tapi kalau kamu hendak memukulnya juga, tunggu dulu, aku pergi jauh-jauh,” kata kancil.

Kepiting ngan Be'uk

Meno o nak negerai Nebai Sulaiman adé dikup be'uk ngan ku'o. Si beduai samo-samo temanem pisang. Ku'o temanem anak pisang, be'uk temanem pisang gik tuai, pucuk ne mīmēak. Pisang gik temanem be'uk coa idup, gik temanem ku'o idup baik. Ku'o madeak, “Sudo lai pisang ku o.” Be'uk miling kulo, ”Pisang ku bi lai kulo,” nadeak be'uk.



Bi an pisang ku'o adé mañak ne. Ku'o madeak igai, “Sudo mañak pisang ku.”

Be'uk miling kulo, “Sudo mañak pisang ku.”

Bi agak an, pisang ku'o masak, tapi ku'o coa nam kemenék ne. Senayo ne be'uk bekenék. Sapui nak das pun pisang, si muloi emuk pisang o. Desiket abis, duai siket abis, sapui géséa abis. Sudo o ku'o miling, “Keus ba utuk ku, be'uk!”

“Do baé baik,” nadeak be'uk.

“Keus gik uku kaleak ne baé,” nadeak ku'o.

“Kaleak ne baik,” nadeak be'uk. Sudo ne pisang detudak o abis nemuk be'uk.

"Akuak iño lak males be'uk yo?" nékér ku'o. "Si dapet bekenék, si dapet melupat, uku paneu ceñok. Aaa, uku minoi tulung ngan kepiting baé." Alau ba si betemau ngan kepiting. Cerito ne ba kelak ne.

"Maro ba!" nadeak kepiting. Sudo o kepiting alau mesoa be'uk, tapi coa betemau. Kepiting diem nak beak butau temungau be'uk. Coa an ige, teko be'uk, temot nak das butau penan kepiting sebunyin. Waktau be'uk temot, muloi kepiting miling.



“Kepiting mengatip," nadeak keping.

“Huss! Tapi diyo?” nadeak be'uk.

“Kepiting mengatip," nadeak keping. Kepiting kematip séak be'uk.

“Huss! Tapi diyo? nadeak be'uk. "Huuuuut!" jenawap keping.

Hui, ko luyen gik tenanyé luyen kulo gik jemawab. Si sako séak ne gik jemawab.

Sudo o be'uk mak kieu, si temebas séak ne déwék sapui matui.

Aui o ba kalau tun tamak. Si sako gik jemawab nadeak ne o séak ne déwék. Coa si
namen keping.

Putri

Meno o adé cerito tun tuai-tuai. Adé tun ngan ne Maji. Anak ne adé semilan. Gik paling titik ngan ne Putri. Putri yo baes nien. Alangkah ba'es ne. Tun sayang kute magea si. Tapi kakak-kakak ne coa senang kemeliak si. Kakak-kakak ne yo, terus madeak Putri ba gik menea saleak. Tip tegoa kakak-kakak ne mareak.

Sudo o adé gik nyep nak umeak ne. Tun-tun sibuk mesoa ne, tapi coa betemau. Tun madeak Putri ba maling ne.

Pan̄jang cerito ne, Putri lak nuang mai lem im̄o. Putri coa namen si lak nuang tiak ne.

Coa an sudo o si najak tiak ne mai īmo. Kabuk-kabuk nien bi alau ēmin mui lem ibet ngan sayur lem buluak.

Sapui si beduai nak īmo paak dalen gajeak melitas, tiak ne menea pōnok auk. Waktau pōnok ne o bi sudo, tiak ne semayo Putri temunḡau nak pōnok o, tiak ne lak mak kieu nak pa'ak o. Sudo o tiak ne alau.

Do o ba Putri temunḡau si. Bi an si temunḡau, tiak ne coa bélék kenoi. Coa an sudo o bilai muloi bi bekelem. Pōnog nak pa'ak bebakea gajeak nano penan melitas benatang bélék kūnui mesoa pem̄uk. Gik petamo melitas ba gajeak.

Gajeak o tema'ak Putri. “Huy Putri, gén uleak nu tang piyo? Bilai bi lak bekelem.”

“Uku nuang tiak ku piyo,” jawab Putri. Sudo o dau benatang melitas. Gik paling ceñok melitas dung merdaung. Si temanyé Putri.

“Gen tenun̄geu nu nak piyo? Bilai lak bekelem.”

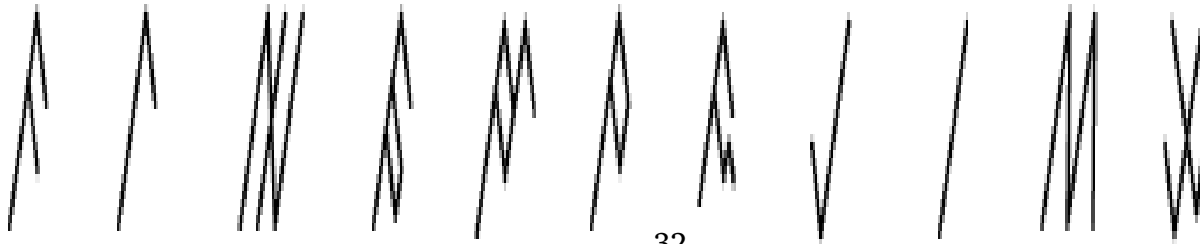
Putri jemawab, “Uku coa adé penan bélék. Dalen coa ku namen. Uku nuang tiak ku.”



“Kalau aui o, totoa uku bélék,” nadeak dung merdaung. Neletak ne Putri nak das pungung ne, sudo ne[̄]min ne Putri mai sadui ne, sembe'ang bioa, melitas imo lem.

Sudo o si sapui nak sadui dung merdaung. Si beduai senamut tun-tun sadui. Waktau dung merdaung sapui nak sadui ne, si beubeak ijai dikup anak u'ai gik ba'es. Coa an sudo o, si nikeak tun ngan Putri.

Diyo ba cerito ne.





Waktu ular besar sampai di dusunnya, maka dia berubah jadi bujang ganténg.

Kacéa ngan Raksasa

Meno o adé de beuak cerito kacéa mesoa kan nak bioa gik coa uak kuñui penan tingēa ne. Bilai o si alau kabuk-kabuk nien. Si gulut-gulut paneu. Nak dalen si betemau ngan dikup jauak imō. Jauak imō o betanye, "Hai 'Cea, lak mai ipe ko?"

"Lak mesoa kan," jenawap kacéa.

"Uku temotoa, buliak coa?" tenanyé jauak imō.

"Maro ba," nadeak kacéa. Sudo o si bepneu samo-samo ngan jauak imō. Coa an sudo o betemau ngan dikup imeu.

"Lak mai ipe udi?" tanyé imeu.

"Mesoa kan," nadeak kacéa.

"Uku alau," nadeak imeu.

“Maro ba,” jawab kacéa. Sudo o pelan-pelan si paneu. Coa an sudo o temeu kulo ngan dikup gajeak.

“Lak mai ipe udi?” tanyaé gajeak.

“Kémé lak mesoa kan,” nadeak kacéa.

“Uku temotoa, buliak coa?” tenanyaé gajeak

“Buliak,” jawab kacéa. Sudo o si bepaneu melitas lekok, melitas im̄o, penyudo ne sapui penan gik nadeak kacéa o. Muloi ba medam bioa tenga'ai o, gajeak tukang maseak pitat ne, jauak terus mikoa ne. Coa an bioa tenga'ai o ke'ing. Muloi ba si mesoa kan. Aséa ne naket mai da'et, neletak nak beak pun kieu. Senayo ne imeu jemagai ne. Gik luyen terus mesoa kan.

Bélék mai cerito imeu gik sedang jemagai kan. Gik dong baik-baik jemagai kan, teko ba raksasa. “Hoy imeu, gén kerjo nu?”

“Jemagai kan,“ nadeak imeu.

“Uku lak em̄uk kan aséa udi o,” nadeak raksasa.

“Jibeak,” nadeak imeu

“Ko nunuak ku bé,” nadeak raksasa o. Kemetea ba imeu temingoa ne. Si melilai temau kacéa. Si cemerito raksasa lak em̄uk kan.

“Sial nien! Selon pan̄jang, pa'ing nu gik tajem o coa adé guno ne,” nadeak kacéa. Kacéa semayo gajeak temuḡau kan, tapi gajeak coa binai kulo. Melilai ba si kemeliak raksasa o. Sudo o senayo ne jauak, coa kulo binai.

"Sial! Udi o lai awak Tapi coa kebinai. Kunyau uku jemagai ne." Alau ba kacéa jemagai ne. Raksasa ati teko. Kacéa mak balet bes. Si terus semamung ne pañjang-pañjang. Waktau si békérjo, teko ba raksasa lak emuk kan. Tapi si héran kemelieak kacéa aui o. Tenanyé ne kacéa, " Hoy kacéa, gén kerjo nu?"

"Uku menea tilai kareno dunio lak kiamat. Pun kieu ne baé coa lak ajua," nadeak kacéa.

"Uku temupang, 'Céa!" nadeak raksasa o

"Jibeak!" nadeak kacéa.

"Naaaa, 'Céa, ite sanak," nadeak raksasa samo mareak. "Ko nemuk ku bé," nadeak raksasa o.

“Buliak kem̄uk ba!” nadeak kacéa. “Bé atau uyo samo-samo ite matui kute.” Raksasa litak, tam̄eak saben. Sudo ne,”Keso ba tilai dau-dau,” nadeak kacéa. Alau ba raksasa mesoa tilai bes dau-dau. Sudo dau tilai, kacéa madeak.

“Belit ba awak nu samo kékét mai kieu o.” Muloi ba raksasa mékét awak ne, nékét ne dau-dau.

“Cubo ko begerik,” nadeak kacéa. Cuman si raksasa coa nam lepas igeai.

“Léngét bi bekelem, bilai lak ujen," nadeak kacéa." Denio cigai an igai lak kiamat!”

Sudo o kacéa mékét kagen raksasa sapui coa nam benapas igai. Matui ba raksasa o, kacéa menog kuat-kuat ne supaya kemeliak. Kuat-kuat ne saben kute ngan kacéa.



Ketinuak

Meno o nak do sadui gik uak ne peken, adé dikup anak semulen ba'es. Si anak diwo gik tu'un mai pitak kareno si coa senang tun gik kemeliak ne. Adé do bilai, si lalau meñai mai bioa gik coa uak kuñui umeak ne. Si puk kulo buk ne, jijai bayang ne ketén kulo nak lem bioa Penan meñai o nak beak kieu. Nak das ne adé sétan temunḡau. Sétan o ngan ne Ketionoak. Si dong temot nak tukui dawen pun lai o. Keneliak ne bayang-bayang Putri nak lem bioa o. Si sako bayangan gik baes o adé ba bayangan ne. Sudo si kemeliak do o adé ba bayangan Putri, jan̄j̄ing nien si kemeliak ne.

Adé kulo nak sadui luyen dikup anak u'ai bae, gén ne Bujang Kurung. Alau ba si meratau, keluea masuk i \bar{m} o ngen sadui-sadui sapui si nak sadui Putri gik ba'es o. Keneliak ne Putri o ba'es nien. Si semayo i \bar{n} ok ngan tiak ne masen Putri. Lak kulo Putri. Sudo basen kedau dapet ne, bilai nikeak sudo tenetep kulo. Ting \bar{e} a temun \bar{g} eu bilai ne bae.



Rupo ne teningoa sétan selawui nak kieu penan tun meñai o. Sétan selawui o coa senang temingoa ne. Coa an igai Putri lak nikeak ngan Bujang Kurung, amen adé ba bilai nikeak ne. Putri alau mai bioa penan meñai o, sétan selawui o kemeliak Putri lak meñai. Sudo o si temulak Putri, akhir ne Putri monot. Sudo o sétan o bubeak ijai selawui gik samo ngan Putri. Icak-icak si ijai Putri, Nerayo tun ba umung nikeak sétan selawui ngen Bujang Kurung.

Bélék ite ngan cerito Putri nano. Si monot sapui nak debuak sadui, si tenakep tun, sudo o naket ijai anak ne.

Bélék igai mai cerito sétan selawui gik nikeak ngan Bujang Kurung nano. Ngan ne Ketinuak. Tun sadui coa namen gén mene kerjo ne kañjai nien.

Coa an sudo si nikeak, demem ba Bujang Kurung. Pungung ne sudo méléket mai tikea, awak ne sudo titik, emuk mui coa lak, emuk bioa coa kulo lak. Tun kute rényéng mékér ne. Bi dau ubet neso, tapi Bujang Kurung coa baik kune.

Sudo o adé tun kuñui sadui luyen kemeliak si sakit. Tun gik kemeliak o adé ba selawui, neḿin ne mui, neḿin bioa, sudo o senayo ne Bujang Kurung eḿuk ne. Ané ne kulo, Bujang Kurung coa sako sehat, lak eḿuk mui o. Tapi amen selawui o bélék mai sadui ne, Bujang Kurung bolon igai. Amen selawui o teko igai, Bujang Kurung sehat igai, aui o ba terus ne.

Peñak ne, tun betanyé-tanyé, ”Si api ko yo sebenea ne?” Coa lak selawui o cerito ne. Sudo senayo tun mako si lak cerito ne. Sudo si cerito, tun pui namen, si adé ba Putri gik monot belo o.

Ketinuak temingoa kulo cerito o. Tun temakep ne, sudo o meñem ne lem bioa,
 Ketinuak matui. Sudo o Putri ting̃ea nak di. Bujang Kurung sehat igai.

Aui o ba cerito ne.





Sétan perempuan tadi melihat Putri mau mandi, dia langsung mendorong Putri ke sungai sehingga Putri jatuh hanyut.

Be'uk ngan Ku'o

Belo o adé ku'o gik umeak ne sepa'ak ngan be'uk. Kabuk-kabuk nien be'uk sudo meto mai umeak ku'o. Waktau o bilai ujen bae. Be'uk miling ngan ku'o, “Gén kerjo ite yo, kuat? Bilai kidék, ujen terus diyo”.

“Maro ba ite bediang baé,” nadeak ku'o. Sudo o ku'o mak kiyeu, midup opoi lai-lai. Bediang ba be'uk ngen ku'o temugeu ujen nyui. Coa an ige ujen nyui. Betanyé ku'o, ”Mai ipe ite bilai yo?”

“Coa tau,” nadeak be'uk samo mékér. ”Oh, adé kerjo ite,” nadeak be'uk samo tawai.

“Ite maling lajo Maji baé. Si coa teko mai dumai, kareno bilai ujen.”

“Ijai ba,” nadeak ku'o. Coa an sudo o, lalau ba be'uk ngan ku'o maling lajo. Paneu si beduai pelan-pelan ma'ak kebun lajo Maji o. Sesapui si nak di, muloi ba be'uk em̄uk lajo o, aui o kulo ngan ku'o.

Waktau be'uk em̄uk ne, mekik ba si lék-lék nien, ”Way, lajo Maji pelegiak nien!”



“Jibeak miling lék nien," nadeak ku'o. Tapi miling tām̄eak lék.

“Adui wo! Aui kepelegiak lajo Maji!” mekik be'uk.

“Diem” nadeak ku'o. Tapi be'uk mekik tām̄ea lék, akhir ne namen Maji. Si kemejar be'uk ngan ku'o. Be'uk gacang melilai lajau dapet ku'o tenakep Maji. Nuang ne ku'o mai kebun tebok-tebok salak. Sakut ba ku'o nak tebok salak o. Beguyang-guyang ba si kalau angin temiup.

Sudo meluk ku'o nak tebok-tebok salak nano maji kulo bélék. Pelan-pelan be'uk ma'ak ku'o gik sakut nak tebok salak nano. Atui-atui si mepas ku'o nak penan sakut o. Sudo mepas, ku'o bedebum sa'ui ne, us ba be'uk, sakut kulo si nak penan tebok salak. Ku'o coa dapet temulung ne, mako be'uk matui.



